

Česká republika

Česká školní inspekce

Ústecký inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Bílina, Pražské předměstí – Aléská, okres Teplice

418 01 Bílina, Pražské předměstí – Aléská/270

Identifikátor školy: 600 084 663

Termín konání orientační inspekce: 21. – 24. leden 2003

Čj.:	066 43/03-5020
Signatura:	Of5cw117

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Úplnou základní školu s kapacitou 660 žáků zřídilo Město Bílina jako příspěvkovou organizaci, součástí je školní družina (kapacita 75 žáků) a jídelna základní školy (kapacita 400 jídel). Jedenadvacet tříd všech ročníků ZŠ navštěvovalo v době inspekce 462 žáků, z toho tři cizinci. Přibližně 100 žáků dojíždí ze čtrnácti okolních obcí, dojezdová vzdálenost je do 15 kilometrů.

Škola zajišťuje základní vzdělání podle vzdělávacího programu Základní škola v šestnácti třídách všech ročníků a podle vzdělávacího programu Obecná škola v pěti třídách, vždy jedna třída v každém ročníku 1. stupně.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v celé škole
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v celé škole
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy na 1. stupni
- průběhu a výsledků vzdělávání v přírodovědných předmětech (matematika, fyzika, chemie zeměpis, přírodopis a informatika) v 6. – 9. ročníku ZŠ
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a dějepis v 6. – 9. ročníku
- provoz školní jídelny

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuku zajišťuje celkem 26 učitelů včetně ředitele školy a jeho zástupkyně, ve školní družině pracují tři kvalifikované vychovatelky, každá vyučuje dvě hodiny týdně ve škole. Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti splňuje 17 učitelů, dvě kvalifikované učitelky jsou na mateřské dovolené. Při tvorbě úvazků je snahou vedení školy preferovat odbornou a pedagogickou způsobilost vyučujících a efektivní využití jejich dalších odborných dovedností, přesto je z týdenní hodinové dotace na celé škole odučeno 38 % hodin nekvalifikovaně.

Organizační struktura umožňuje funkční řízení školy. Jasně jsou stanoveny kompetence vedoucích zaměstnanců. Pravidelně se schází pedagogická rada (šestkrát ve školním roce), podle potřeby svolává ředitel provozní porady, zápisy z těchto jednání jsou ověřované, jasně jsou formulovány závěry. Na organizaci výuky se podílejí předmětové komise a metodická sdružení (koordinace, materiální zázemí, soutěže, exkurze, kulturní pořady, příprava akademie, besedy a pod.). Vedení školy podporuje účast těchto orgánů na řízení školy. Hodnocení pracovníků je promyšlené, kvalitní kontrolní a hospitační činnost je velmi dobře podchycena, vedení školy sleduje konkrétní oblasti (v tomto školním roce kontrola zaměřena na motivaci a hodnocení žáků při výuce), které jsou analyzovány, jsou přijímána opatření. Výsledky se promítají do hodnocení zaměstnanců, kritéria hodnocení jsou přílohou kolektivní smlouvy.

Pozornost věnuje vedení školy dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků. Výběr vzdělávacích akcí se odvíjí především od nabídek pedagogických center, daří se skloubit zájem učitelů a potřeby školy. V minulém školním roce navštívili zaměstnanci školy celkem 65 vzdělávacích akcí. Začínající a nekvalifikovaní učitelé mají stanoveného uvádějícího učitele, pomoc nacházejí u všech kolegů. Příznivě se uplatňují vzájemné vztahy mezi učiteli, kteří mají též prostor k uplatnění svých nápadů a iniciativ, psychosociální podmínky jsou příznivé.

Přehledně jsou zpracovány organizační směrnice školy, kvalitně je zpracován Školní řád, kromě organizačních a provozních ustanovení jsou jeho součástí práva žáků a zákonných zástupců. Informace žákům předávají třídní učitelé, využívány jsou nástěnky na chodbách.

Informovanost rodičů je zajištěna zejména formou žákovských knížek, třídními schůzkami a osobními konzultacemi (ty jsou zakotveny ve Školním řádu). K informování učitelů slouží porady a zázemí sborovny, operativně jsou řešeny některé záležitosti bezprostředním kontaktem. S důležitými dokumenty jsou žáci seznamováni na začátku školního roku, jsou rovněž veřejně přístupné v atriu školy.

Úroveň personálních podmínek vzdělávání a výchovy je vzhledem ke schváleným učebním dokumentům je hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Školní budova byla postavena koncem 70. let minulého století v klidné okrajové části města. Přetrvávajícím problémem zůstává stav střeš, které jsou opakovaně opravovány, neboť do budovy často zatéká. Vzhledem k počtu žáků a tříd má škola dostatečné prostory pro výuku. Vedle dvaceti kmenových tříd má škola i deset odborných učeben, vesměs velmi dobře vybavených. V učebně informatiky je 17 počítačů v síti, z toho čtyři novější s připojením na internet. Velmi dobré je vybavení pro výuku tělesné výchovy (dvě tělocvičny se zázemím, škvárové hřiště s běžeckou dráhou a další zázemí pro míčové hry, využívá se též místní plavecká hala a zimní stadion), pouze vyhovující je povrch hřišť. Ve škole je zřízena keramická dílna s pecí a elektrickým hrnčířským kruhem. Žákovské šatny jsou ve vstupní části, společné prostory představují dostatečné relaxační a bezpečné zázemí, působí příjemným estetickým dojmem (květiny, žákovské práce) a jsou udržované v čistotě. K dispozici je nápojový automat, pokračuje akce Školní mléko. Učebny jsou světlé, na 1. stupni jejich velikost vzhledem k počtu žáků ve třídách a filozofii obecné školy umožňuje jen s omezením provádění všech činností (především volnou výuku mimo prostor lavic, vzhledem k charakteru předmětu a psychohygieny je nevyhovující výuka dramatické výchovy v kmenových učebnách). Ve třídách jsou vzadu položeny koberce – všechny učitelky je hojně využívají k výuce i relaxaci žáků, v některých třídách jsou pracovní koutky. V učebnách je starý, opotřebovaný nábytek. Z hlediska podnětnosti prostředí má většina tříd 1. stupně velmi dobrou úroveň, vybavení pomůckami se liší, hlavně jsou to různé obrazové materiály (mluvnické tabule, vlastivědné mapy, obrázky - prvouka, vlastivěda, přírodověda). V mnohých chybí žákovské knihovničky s populárně naučnou literaturou, jazykovými příručkami, časopisy a dalšími informačními materiály. Kmenové třídy 2. stupně jsou prostorné, postupně jsou vybavovány novým žákovským nábytkem. Značné rezervy jsou ve výzdobě a upravenosti těchto tříd, neboť působí málo podnětně. Vybavení učebnicemi na 1. stupni je dostačující, ale některé už jsou dost staré a opotřebované. Na 2. stupni mají žáci potřebné učebnice, fond je postupně obnovován, ve stále větší míře se jedná o ucelené řady, které jsou zpracované podle realizovaného vzdělávacího programu. Funguje žákovská knihovna, kterou využívají především žáci 1.

stupně. Vybavení učebními pomůckami, didaktickou technikou a dalšími materiály je na velmi dobré úrovni, lepší stav byl zaznamenán na 2. stupni, zejména v odborných učebnách.

Využívání a zlepšování materiálních podmínek sleduje vedení školy v rámci kontrolní i hospitační činnosti, další rozvoj této oblasti je koordinován s metodickými orgány, limitujícím faktorem je v současnosti nedostatek finančních prostředků.

Materiálně technické podmínky jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré, zázemí pro realizaci vzdělávacího programu Obecná škola je průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Vyučování v základní škole je v souladu se zařazením do sítě škol. Výuka v ZŠ probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola a v pěti třídách 1. stupně podle vzdělávacího programu Obecná škola (v 1. a 3. ročníku jako samostatný předmět zařazena dramatická výchova). Z cizích jazyků je nabízen anglický a německý jazyk. Jako nepovinný předmět je nabízena výtvarná výchova. Volitelné předměty se vyučují od sedmého ročníku s dotací dvě hodiny týdně, zde je promyšlená a velmi pestrá nabídka (informatika, domácnost, technické činnosti, sportovní činnosti, konverzace v cizím jazyce, seminář z českého jazyka). Rovněž širokou paletu zaměření nabízí škola v předmětu praktické činnosti. Žáci mohou navštěvovat řadu zájmových útvarů organizovaných školou (se sportovním, technickým i uměleckým zaměřením).

Časová dotace ve sledovaných předmětech a ročnících je v souladu s oběma učebními plány, členění učiva v jednotlivých ročnících odpovídá učebním osnovám a osnovy jsou plněny, učivo je rozpracované do časově tematických plánů, to koordinují předmětové komise. Dílčí nedostatky byly zjištěny při kontrole dokumentace v minulém školním roce na 1. stupni v některých třídách se vzdělávacím programem Základní škola (podle kontroly loňských třídních knih nebyly respektovány dodatky vzdělávacího programu - matematika 3. ročník, český jazyk 5. ročník).

Kontrolovaná povinná dokumentace průkazně dokládá průběh a výsledky vzdělávání. Zjištěné chybějící údaje ve třídních výkazech (chybějící data u některých změn) byly v průběhu inspekce doplněny. V opravách prováděných záznamů se vyskytuje přelepování a bělení, v třídních knihách není vždy konkrétně zapisováno probírané učivo (ve čtvrtých a pátých třídách u vzdělávacího programu Základní škola se nezapisuje psaní, mnohé zápisy probíraného učiva nemají potřebnou vypovídací hodnotu).

Těžištěm kontrolní činnosti v oblasti vzdělávání a výchovy jsou hospitace. Ty mají vždy stanovený konkrétní cíl, ke kterému je v hospitačním záznamu zpracován závěr a přijatá následná opatření, vyučující má možnost vznést připomínky. Vedení školy má přehled o výsledcích vzdělávání žáků, systém kontroly naplňování učebních osnov (četnost i zaměření hospitací) je účinný, podílejí se na něm i předmětové komise. Zkušenosti z realizace obou vzdělávacích programů a fundovanost učitelů se vzájemně doplňují.

Velkou pozornost věnuje vedení školy zapojení rodičů a žáků do života školy. V červnu minulého roku proběhlo již druhé kolo dotazníkové akce, kdy každý žák a každý rodič vyjadřoval svá pozitiva a negativa. Výsledky dotazníkových akcí jsou analyzovány, závěry pak využity při plánování.

Škola se též prezentuje na veřejnosti, jsou pořádány akademie, výstavy výtvarných děl, žáci zveřejňují své práce v místním tisku. Zapojení do vědomostních a sportovních soutěží

a olympiád garantují předmětové komise, úspěchy ve vyšších kolech získávají především sportovci. Tradiční a příznivě vnímaná je spolupráce se spádovými mateřskými školami a domovem důchodců.

Realizace vzdělávacích programů je v souladu učebními plány Základní škola a Obecná škola, rezervy jsou v promyšlenější aplikaci dodatků vzdělávacího programu Základní škola. Povinná dokumentace je průkazně vedena a kontrolována. Systém kontroly naplňování učebních plánů a osnov lze hodnotit jako účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na 1. stupni – vzdělávací program Obecná škola

Z celkového počtu pěti kmenových učitelek, které realizují vzdělávací program Obecná škola, jsou tři pedagogicky a odborně způsobilé, dvě jsou nekvalifikované. Všechny učitelky mají s realizací uvedeného programu dlouholetou zkušenost. Hospitace proběhly u čtyř přítomných učitelek v hodinách matematiky, českého jazyka, přírodovědy, vlastivědy, prvouky, hudební a dramatické výchovy.

Na celkově velmi dobré (někde až vynikající) úrovni výchovně vzdělávacího procesu se pozitivně projevuje okolnost, že čtyři učitelky absolvovaly už úvodní semináře k zavádění Obecné školy, délka pedagogické praxe, iniciativní přístup k dalšímu vzdělávání a v neposlední řadě i osobní nasazení většiny učitelek.

Samozřejmě součástí všech hospitovaných hodin byla motivace a hodnocení. Žáci byli motivováni nejen v úvodu hodiny (cíl, popř. průběh hodiny byl žákům v nižších ročnících sdělen velmi často zajímavou formou), ale v převažující většině hodin uplatnily učitelky motivační metody, které přispívaly k vyvolání a udržení zájmu a aktivity žáků po celou dobu (např. navození atmosféry, využití momentu překvapení, povzbuzení přirozené zvědavosti žáků, výjimečně v matematice i možnost zvolit si náročnější úkol, aktualizace učiva, učení hrou). Průběžně si vyučující ověřovaly, jak žáci pochopili učivo, poskytovaly jim vždy zpětnou vazbu. Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků, byla oceňována snaha a pokrok. Kromě hodnocení známkou a slovního hodnocení se v některých hodinách uplatňovaly i některé formy podpůrného hodnocení. V průběhu některých hodin vedly učitelky žáky k vzájemnému hodnocení a částečně i k sebehodnocení. Méně prostoru dostali žáci v závěru hodin, jen v prvním ročníku měli možnost vyjádřit vlastní dojmy z průběhu hodiny. Stručné hodnocení (zaměřené především výchovně), prováděla zpravidla učitelka.

Učivo osnov mají vyučující rozpracováno do časově tematických plánů, v navštívených hodinách probíhala výuka v souladu s osnovami. Příprava na jednotlivé hodiny byla včetně potřebných pomůcek a tabule pečlivá.

S výjimkou dvou hodin byly hospitované hodiny zvládnuty velmi dobře organizačně, jejich struktura odpovídala věku žáků a umožňovala uplatnění všech žáků ve třídě. Kromě frontální práce s celou třídou se uplatnila samostatná práce, práce ve dvojicích nebo ve skupině, žáci se učili organizovat svoji práci. Byli vedeni k přemýšlení, hledání příčin a souvislostí, nové učivo bylo zpravidla vyvozováno ve spolupráci se žáky (nejčastěji formou řízeného rozhovoru). K pestrosti výuky přispívalo uplatnění dramatických výchovných metod, didaktických her, v hudební výchově propojení poslechových, pohybových a pěveckých činností. V dramatické výchově a v českém jazyku (1. ročník) i v hudební výchově mohli žáci uplatnit i vlastní tvořivost a fantazii. Poněkud opomíjena zůstala při osvojování nového učiva vlastní práce žáků s informacemi. Naopak dobře a nenásilně byly v hodinách uplatňovány mezipředmětové vztahy a vždy byl využit výchovný aspekt probíraného učiva. Opomíjena není komunikativní výchova (směrem k učiteli i mezi žáky navzájem), rozvíjení slovní zásoby, přesné vyjadřování, možnost vyjádřit svůj názor nebo pocit. Stávalo se ovšem také, že žáci nemuseli odpovídat celou větou, iniciativu za ně přebírala učitelka. Písemné projevy žáků jsou sice pravidelně kontrolovány a

hodnoceny, v písemném projevu v českém jazyce ovšem nejsou zatím žáci vedeni (a to ani ve vyšších ročnících) k práci s vlastní chybou. Učitelky respektují žáky se specifickou poruchou učení, ojediněle se v průběhu výuky objevila i individuální práce s těmito žáky.

Téměř ve všech třídách vládla příznivá atmosféra, ovzduší důvěry a spolupráce. Ve shodě s programem obecné školy kladou učitelky důraz na prožitkové učení, osobnostní a sociální rozvoj žáků. Potlačovány jsou prvky nezdravého soupeření, upřednostňována je vzájemná tolerance, ohleduplnost, spolupráce, pomoc slabšímu. Ze strany učitelek převažovala empatie a partnerský přístup, pochopení pro dětské problémy. Drobné kázeňské problémy se vyskytly pouze v hodinách, které nebyly organizačně dobře zvládnuty.

Psychohygienu výuky zajišťovalo střídání tempa, změna činností, v rámci možného i využití prostoru třídy, nápadité zařazování různých relaxačních prvků. Učitelky ovládají různé techniky vedoucí ke zklidnění a soustředění žáků. Méně se v hodinách dbalo na dodržování psychohygieny psaní a z hlediska psychohygieny není vhodné vyučování předmětu dramatická výchova v běžné třídě.

Materiální zajištění výuky je celkově průměrné. V hodinách využívaly učitelky učebnice, tabuli, obrazový a třídící materiál, nástěnné i příruční mapy, manipulační atlasy, didaktickou techniku, ale i vlastnoručně vyrobené pomůcky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve třídách vzdělávajících se podle programu Obecná škola jsou hodnoceny celkově jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy na prvním stupni – vzdělávací program Základní škola

V rámci orientační inspekce bylo provedeno čtrnáct hospitací ve všech ročnících a třídách, kde je vyučováno podle vzdělávacího programu základní škola. ČŠI sledovala a hodnotila kvalitu vzdělávání v českém jazyce a jeho složkách, matematice, prvouce, vlastivědě a přírodovědě.

Výuku sledovaných předmětů zajišťovali převážně učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí, dvě vyučující z osmi nesplňovaly podmínky požadovaného vzdělání. Toto malé procento nekvalifikovanosti učitelů na prvním stupni základní školy nemělo zásadní vliv na kvalitu výuky. Většina učitelů má dlouholetou pedagogickou praxi a své znalosti si doplňuje v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Učitelé mají velmi pěkný vztah k žákům a projevují zájem o pedagogickou práci.

Všechny sledované hodiny byly zahajovány informací žáků o obsahu a průběhu vyučovací hodiny. Jen ojediněle vyučující využívali vstupní motivace, mezipředmětových vztahů a zkušeností žáků pro podnětání zájmu o probíranou problematiku. Některé hodiny, většinou naukového charakteru, v rámci navození příjemné pracovní atmosféry začínaly písničkou, říkankou či rozhovorem o společných zážitcích. Během hodiny byli žáci povzbuzováni pochvalou za každé dílčí úspěchy a byli oceňováni za pokrok při plnění úkolů. Z kontroly žakovských knížek a prací žáků vyplývá, že hodnocení vědomostí a dovedností žáků je založeno na klasifikaci známkou a má vypovídající charakter ve všech předmětech. V jednom případě se objevuje opakovaně klasifikace nedostatečnou z diktátů v českém jazyce a matematice, kde tato skutečnost alarmuje k potřebě navázání spolupráce s odborníky v oblasti pedagogického poradenství. V hodinách nechyběla zpětná vazba a okamžitá reakce na zjištěné skutečnosti. Ojediněle bylo pracováno s chybou jako nástrojem k postupnému řešení úkolu a žáci nebyli vedeni k využití učiva v praktickém životě. Potřebný prostor věnovali vyučující závěrům hodin, které obsahovaly shrnutí učiva a hodnocení práce a chování žáků. Pouze v jedné třídě dostali žáci prostor k vyjádření sebehodnocení.

Plánování a příprava výuky vychází ze schváleného vzdělávacího programu a časová dotace sledovaných předmětů odpovídá příslušnému učebnímu plánu, na jehož základě mají učitelé vypracované tematické plány a časové rozvržení učiva. Kontrolou tematických plánů bylo zjištěno v některých ročnících nerespektování dodatků vzdělávacího programu. Bezprostřední příprava učitelů na výuku je svědomitá, její součástí byla ve většině sledovaných hodin příprava na tabuli a příprava názorných vlastnoručně vyrobených pomůcek a nakopírovaných materiálů k procvičování učiva. Stanovené výukové cíle odpovídají charakteru učiva, aktuálnímu složení tříd a především schopnostem žáků. Využíván byl však převážně frontální způsob výuky a klasická stavba hodiny. V menší míře se uplatňovaly i jiné formy, především skupinová práce a práce ve dvojicích. Činnost skupin však postrádala funkci aktivního učení a ne vždy byli do práce zapojeni všichni její členové. Malá pozornost v hodinách byla věnována individuální práci se žákem a pouze v jedné ze sledovaných hodin inspekce zaznamenala diferenciaci učiva pro žáky různé mentální úrovně. Výuka byla vedena vždy věcně a odborně správně. V hodinách českého jazyka byli žáci vedeni k aplikaci učiva a rozvoji slovní zásoby, ve čtení pak k rozvoji čtenářských dovedností s porozuměním a orientací v textu. Při psaní byl u žáků nacvičován správný úchop psacího náčiní a dodržování správných návyků při psaní. V rámci výuky matematiky bylo převážně pracováno s čísly a matematickými výrazy bez připomenutí praktického využití početních úkonů. V hodinách naukového charakteru (vlastivěda, přírodověda a prvouka) učitelé využívali mezipředmětových vztahů a navazovali na zkušenosti žáků z běžného života.

Vyučování probíhá v prostorově vyhovujících a esteticky upravených třídách, vybavených vhodným žákovským nábytkem. Každá třída je také vybavena kobercem, který slouží k relaxaci žáků nejen o přestávkách, ale i během hodiny k práci ve skupinách a odpočinkovým činnostem. Učitelé bedlivě sledují únavu žáků a do výuky zařazují relaxační tělovýchovné chvilky a mění tempo výuky. Velkou měrou k vytváření pozitivního vztahu žáků k výuce ze strany vyučujících přispělo navozování příjemné pracovní atmosféry a citový vztah k žákům.

Škola je dobře vybavena pomůckami pro všechny sledované předměty, ale vyučující je v dostatečné míře nevyužívají. Názornost nebyla ve sledovaných hodinách běžným jevem. Chybělo zejména využívání trojrozměrných pomůcek, různého doplňkového a třídícího materiálu. Používání názorných pomůcek bylo většinou omezeno na karty se slovy, v hodinách matematiky karty s čísly nebo příklady, a okopírovaný materiál k procvičování učiva. V hodinách naukového charakteru byly využívány manipulační atlasy a nástěnné mapy.

Vzájemná komunikace všech účastníků vyučování je bezproblémová, založena na vzájemné důvěře. Dohodnutá pravidla jednání jsou respektována. Žák je vnímán jako osobnost a je mu vytvářen prostor pro uplatnění svého názoru. Komunikativní dovednosti žáků jsou v potřebné míře rozvíjeny. Především v hodinách českého jazyka učitelé vedou žáky k obohacování slovní zásoby, ve všech sledovaných hodinách učitelé dbali na odpovědi celou větou.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání na prvním stupni základní školy je na velmi dobré úrovni.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk a dějepis v 6. – 9. ročníku

Předměty má v úvazku pět učitelů, z toho tři nekvalifikovaní (jedna učitelka si doplňuje vzdělání na pedagogické fakultě). Nekvalifikovaně je vyučováno 55 % hodin těchto předmětů. Absence odborné a pedagogické způsobilosti se projevila částečně v hospitovaných hodinách literární výchovy, výuka byla jednotvárná, mnozí žáci ztráceli postupně pozornost, docházelo k rušivému chování. Ve výuce dějepisu se tato skutečnost neprojevila, učitel svým zapálením pro předmět dokázal žáky zaujmout.

Český jazyk je dotován čtyřmi hodinami a předmět dějepis dvěma hodinami v každém ročníku 2. stupně. Učební osnovy jsou plněny, v časově tematických plánech je učivo rozděleno do jednotlivých ročníků, na tom se podílí předmětová komise. Příprava učitelů na jednotlivé hospitované hodiny byla většinou promyšlená.

Vstupní motivace se odvíjela od uvedení tématu hodiny. V průběhu jsou žáci motivováni dalšími (většinou hodnocenými) úkoly. Častým motivačním prvkem je též využití poznatků z praktického života, zařazení místní a regionální problematiky. Žáci jsou hodnoceni známkou za ústní i písemné projevy, hodnocena je domácí příprava (referáty), často jsou žáci hodnoceni známkou za aktivitu a práci v hodině. V závěrech většiny hodin nechybělo hodnocení a shrnutí učiva. Promyšlený je systém vedení sešitů.

V organizaci většiny hospitovaných hodin převažovala společná práce, učitelé navazují na předchozí učivo, ověřují si znalosti žáků, často bývá východiskem referát přednesený žákem. Je pamatováno na mezipředmětové vztahy, při Čj prostupují a doplňují se jednotlivé složky předmětu. Učitelé se mohou opřít o velmi dobré materiální zázemí - ucelené řady učebnic podle vzdělávacího programu, slovníky, pravidla, odborné i beletristické publikace, pomůcky, audio a video techniku, je využívána odborná učebna dějepisu. Minimalizován je výklad učitele, těžištěm je společná, skupinová či individuální práce s učebnicí a dalšími pomůckami, závěry vyvozují často žáci sami, učitelé koordinují, poskytují pomoc při samostatné práci. V hospitovaných hodinách literární výchovy většinu času zabrala společná četba, zbyl malý prostor pro samostatné zapojení žáků, formulování zážitků a závěrů z četby.

Zohledňování jsou žáci s poruchami učení (namnožené písemné úkoly, menší rozsah zpracovávané látky). Při hodinách českého jazyka je kladen důraz na správné vyjadřování, v hodinách dějepisu toto bylo opomíjeno.

Průběh vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk a dějepis na 2. stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v zeměpisu (ZEM) přírodopisu (PŘÍ) a chemii (CHE)

Podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku těchto předmětů na 2. stupni splňují pouze dva ze čtyř učitelů. Absence požadované kvalifikace u dvou učitelů kvalitu výuky negativně neovlivnila. Velmi dobrá příprava, využívání kooperativních forem a metod práce, pedagogické nadšení a v neposlední řadě i věková blízkost žákům dokázaly tyto strhnout k aktivní a efektivní práci v hodinách.

Výuka probíhá v souladu s osnovami, příkladnou pozornost věnují učitelé průběžnému zařazování laboratorních prací v přímé vazbě na probírané tematické celky. Struktura a obsahová náplň včetně volby efektivních metod byla ve všech zhlédnutých hodinách pečlivě promyšlena a připravena.

Většina hodin probíhala v odborných učebnách. Vynikající zázemí s dostatkem pomůcek a podnětným prostředím poskytuje zejména učebna a kabinet PŘÍ, velmi dobré jsou ale i podmínky pro CHE. Nechybějí učebnice, se kterými se v hodinách pravidelně pracuje, stejně jako s tabulkami, atlasy, mapou. Využívána je i další odborná literatura (encyklopedie), výukové transparenty, nakopírované materiály, laboratorní soupravy. Učitelé přinášejí i vlastní literaturu a obrazové materiály. V hodinách se pracuje s přírodninami, pomůcky se využívají k demonstračním pokusům i k vlastnímu činnostnímu vyučování. Materiální zázemí je efektivně využíváno k podpoře vyšší názornosti výuky.

Dodržování délky vyučovacích hodin, střídání žáky aktivizujících činností ve spojení s dobrými světelnými a tepelnými podmínkami příznivě ovlivňovalo psychohygienu práce. Méně podnětné

je prostředí kmenových tříd (absence či minimum výzdoby, květin), v učebně dějepisu – zeměpisu pak velikost některých židlí neodpovídala vzrůstu žáků.

Práce v hodinách vycházela z jasně stanovených cílů, kterých se dařilo dosahovat jak výborně zvládanými frontálními způsoby práce, tak metodami vedoucími žáky ke vzájemné spolupráci (skupinová práce, práce ve dvojicích) či k samostatné práci. Silnou stránkou výuky byl důraz kladený na její názornost, pozornost věnovaná praktickým činnostem žáků, jejich vedení k aktivnímu osvojování nových poznatků a dovedností. Prostor byl i pro individuální práci s žáky. Vhodně byly zařazovány prvky ekologické výchovy. Velmi dobrou pozornost věnují učitelé vedení žákovských sešitů, dílčí nedostatek (a ztrátu času) představovalo diktování byť stručných zápisů ve vyšších ročnících.

K motivování žáků bylo využíváno mezipředmětových vztahů, znalostí z běžného života, aktualit, demonstračních pokusů. Žáky motivuje i možnost ocenění formou klasifikace za úspěšnou práci v hodině. V neposlední řadě pak byla silnou motivací i vlastní osobnost a oblíbenost učitele, kde byla patrná touha žáků vysloužit si pochvalu, nezklamat apod. Příkladně byly zvládaný závěry – nechybělo adresné, pochvalné i kritické zhodnocení práce v hodinách, s nastíněním cesty ke zlepšení. V průběhu hodin se nešetřilo pochvalami, žáci jsou vedeni i k hodnocení výkonů svých spolužáků a k neformálnímu sebehodnocení (ocenění „pašákem“). Pokusy o kázeňské výstřelky učitelé s přehledem a pedagogickým taktem výborně zvládali.

Na vynikající úrovni byly interaktivní vztahy mezi učiteli a žáky. Žáci s učiteli aktivně spolupracovali po celou vyučovací hodinu, dostávali prostor pro uplatnění vlastního názoru, byli vedeni ke vzájemnému respektování a toleranci. Atmosféru řady hodin příznivě ovlivňovala oblíbenost a přirozená autorita učitele (markantní zejména v ZEM, PŘÍ).

Úroveň vědomostí a dovedností žáků v hodinách korespondovala se složením tříd, ze kterých po 5. ročníku odcházejí premianti na víceletá gymnázia. Nicméně ve všech hodinách žáci pracovali aktivně, byli snaživí a projevovali zřetelnou chuť do práce. Při neformálních rozhovorech s inspektorem často řadili některé z těchto předmětů mezi tři své nejoblíbenější (nezřídka i CHE!).

Průběh a výsledky výchovy a vzdělávání jsou ve sledovaných předmětech hodnoceny jako vynikající.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v přírodovědných předmětech na 2. stupni (matematika a fyzika)

Hospitace proběhly u všech vyučujících. Výuku matematiky a fyziky zajišťují na škole čtyři vyučující, z toho jeden je důchodového věku na částečný úvazek. Jeden učitel splňuje podmínku odborné i pedagogické způsobilosti, jeden učitel má kvalifikaci pro 1. stupeň a dva učitelé nesplňují podmínku odborné a pedagogické způsobilosti. Jedna z vyučujících má minimální pedagogickou praxi. Nedostatek pedagogických zkušeností měl vliv na úroveň výuky. Projevil se v nekázní žáků a v didaktických chybách.

Vstupní motivace žáků byla navozována sdělením cíle a seznámením se strukturou hodiny. Pro činnosti bylo velmi málo využíváno motivace. Ve sledovaných hodinách se méně často objevovaly motivační prvky jako pochvala, povzbuzení, hodnocení dílčích úspěchů žáků, vyjma jedné hodiny matematiky. Žáci nebyli vyučujícími vedeni k aplikování získaných vědomostí a dovedností do praktického života. S výjimkou jedné hodiny chybělo i celkové závěrečné zhodnocení aktivity a kvality práce žáků v hodině. V hodnocení žáků převažuje časté písemné zkoušení, žáci jsou ústně zkoušeni minimálně. Žákům, kteří zameškali nebo nezvládli některé

učivo, je poskytována vyučujícími pomocí. Do žákovských knížek jsou známky zapisovány průběžně.

Časová dotace ve sledovaných předmětech je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem školy. Výuka matematiky je ve všech ročnících (6. – 9.) zařazena v rozsahu čtyř hodin a fyziky dvou vyučovacích hodin týdně. Učivo osnov mají vyučující rozpracováno do časově tematických plánů, v hospitovaných hodinách probíhala výuka v souladu s osnovami. Z plánů je patrná kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky, vhodně jsou zařazeny i laboratorní práce z fyziky. Dílčím nedostatkem v rozvržení učiva matematiky je zařazení geometrického učiva vždy až po dlouhém časovém odstupu, což z hlediska pedagogických zásad (upevňování, procvičování, opakování učiva) není nejvhodnější. Hospitované hodiny byly dobře připraveny po odborné a věcné stránce, méně již po stránce metodické. Předmětová komise matematiky se dle písemných záznamů o činnosti schází minimálně jedenkrát za školní rok, jinak podle potřeby. Na svých jednáních se převážně zabývá organizací výuky a účasti žáků v matematických soutěžích, hodnocení úrovně a výsledků výuky předmětu není ze záznamů o jednáních patrné. Žáci školy se zapojují do řešení úloh matematických soutěží.

Výuka proběhla v běžných kmenových třídách a v odborné pracovně fyziky, které poskytují vhodné psychohygienické podmínky pro činnost žáků. Výzdoba učeben je však strohá. Většina vyučovacích hodin matematiky i fyziky je optimálně rozvrhově zařazena. Vybavení školy pomůckami odpovídá potřebám výuky. Pomůcky jsou přehledně uloženy v kabinetech. Pouze nefunkční rozvod elektrického proudu nízkého napětí k žákovským stolům komplikuje plné využití odborné učebny k frontálním pracím žáků. Žáci používají vhodné učebnice a tabulky.

Ve všech navštívených hodinách převládaly frontální metody práce s celou třídou a samostatná práce žáků zaměřená na procvičování učiva. Zvolené formy práce (výklad, řízený rozhovor, samostatná práce) byly jen částečně a přechodně aktivizující, nevytvářely dostatečný prostor pro aktivní učení, pro samostatné a tvořivé projevy žáků. Tempo výuky bylo v převážném počtu sledovaných hodin přiměřené schopnostem žáků. V hodinách matematiky vyučující dbali na opakování již osvojeného učiva, postupovali systematicky a s důsledností, ale bez diferenciací náročnosti. Učivo bylo podáváno srozumitelně, věcně správně s důrazem na přehlednost zápisů a používání správné terminologie. Převažoval verbální teoretický přístup. Zřídka byly v hodinách využívány pomůcky a didaktická technika. Zvláště v hospitovaných hodinách fyziky měl tento nedostatek vliv na efektivitu výuky. Výrazným znakem většiny hodin byla převaha komunikačních aktivit ze strany vyučujících, snaha řešit zadaný úkol místo žáků, popř. provádět za žáky shrnutí a opakování. Nesprávně kladené nebo návodné otázky vedly žáky k jednoslovné odpovědi. Učitelé i většina žáků se během výuky řídili dohodnutými pravidly chování a jednání, vyjma hodin fyziky. Vyjadřování učitelů bylo přesné, srozumitelné, odborně i jazykově správné.

Celkově je hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v matematice a ve fyzice průměrné.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání a výchovy především ústní či písemnou formou v rámci průběžné klasifikace, výsledky jsou pravidelně projednávány v pedagogických radách. Učitelé zadávají kontrolní prověrky a desetiminutovky, kontrolní diktáty. Rozsáhlejší kontrolní práce jsou plánovány a realizovány v českém jazyce a v matematice. V 5. ročníku zadává vedení školy vlastní srovnávací prověrky, škola využívá též ke srovnání úspěšnosti soutěže, např. „Matematický klokan“ a pravidelně v 5. a 7. ročníku komerční testy.

Výsledky (u komerčních testů se úspěšnost pohybuje v mírném nadprůměru – 60% úspěšnost) učitelé a vedení školy analyzují, společně jsou přijímána a realizována opatření k odstranění zjištěných nedostatků, využití rezerv.

Celkově hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání je v základní škole velmi dobré.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Školní jídelna

Školní jídelna je součástí základní školy, která je rozdělena na část výrobní a část odbytovou. Stravovací zařízení spadá do kategorie středních kapacit - maximální počet vyráběných jídel je 400. V současné době využívá možnost stravování 245 žáků a 45 zaměstnanců školy. Provoz zajišťuje pět pracovníků, v přepočtu na plně zaměstnané 4,50. Hospodářská činnost není prováděna. Jídelna je typická, celkový počet míst u stolů je 100.

Kultura stolování má velmi dobrou úroveň. Je zaveden linkový systém, oběd je vydán po vsunutí magnetické karty. Pedagogický dozor je vykonáván dle rozpisu. Pitný režim je zajištěn přímo ve škole, na chodbě je automat m.j. s ovocnými nápoji, dostupné jsou i zdroje kvalitní pitné vody. Škola je zapojena do akce "Školní mléko".

Výsledky kontroly v oblasti školního stravování jsou hodnoceny jako vynikající – obecně závazné předpisy jsou dodržovány, čerpání finančních prostředků je hospodárné.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení není v souladu se zřizovací listinou. Název školy uvedený v rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ve znění informačního výpisu ze září 1998 neodpovídá příslušnému ustanovení Vyhlášky o základní škole. Zřizovatel na tuto situaci reagoval, na základě usnesení zastupitelstva z 20. 12. 2001 tento název změnil a zároveň požádal o změnu správce sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Tato změna ještě v době inspekce nebyla provedena.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina ze dne 29. 6. 2001 včetně Dodatku č. 1 ze dne 21. 12. 2001 a Dodatku č. 2 ze dne 13. 9. 2002
2. Rozhodnutí Školského úřadu Teplice o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. Z7/96 ze dne 7. 4. 1997, s účinností od 1. 1. 1997
3. Informační výpis ze sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 9. 1998 ze dne 1. 9. 1998
4. Výkazy o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 k 30. 9. 2001 a k 30. 9. 2002
5. Školní řád ZŠ platný od 1. 11. 2001
6. Organizační řád školy ze dne 1. 1. 1997
7. Provozní řád školy platný od 2. 5. 2001
8. Rozvrh hodin školního roku 2002/2003
9. Třídní knihy školního roku 2001/2002 a 2002/2003
10. Třídní výkazy a katalogové listy všech tříd 1. i 2. stupně
11. Tematické plány učitelů
12. Koncepční záměry školy pro období 2002 – 2005 ze dne 30. 9. 2002

13. Plán kontrolní činnosti pro školní rok 2002/2003
14. Záznamy z pedagogických rad
15. Namátkově vybrané sešity žáků, žákovské knížky, práce žáků
16. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2001/2002
17. Protokoly z komisionálních zkoušek
18. Hospitační záznamy ČŠI
19. Podkladová inspekční dokumentace
20. Kronika školy

ZÁVĚR

Základní škola má pro realizaci zvolených vzdělávacích programů velmi dobré prostorové a materiální podmínky, vybavení a zázemí tříd pro realizaci vzdělávacího programu Obecná škola jsou průměrné. Z hlediska podnětnosti prostředí má většina tříd 1. stupně velmi dobrou úroveň, rezervy v této oblasti jsou ve třídách 2. stupně.

Výuku zajišťuje pedagogický sbor s dvoutřetinovou kvalifikovaností. Pozornost je věnovaná nekvalifikovaným učitelům, rozsáhlé další vzdělávání a příznivá atmosféra ve škole, kdy mají všichni možnost vyjádřit svoje názory a uplatnit nápady, napomáhá účinně kompenzovat chybějící odbornou a pedagogickou způsobilost. Přesto se tato skutečnost ve spojení s malou praxí v některých hodinách nepříznivě projevila, především v organizaci hodin, volbě méně efektivních metod a forem práce.

Systém plánování, realizace a kontroly výuky vede k naplňování cílů obou zvolených vzdělávacích programů, široká je nabídka volitelných předmětů. Na 1. stupni se i přes určitá prostorová omezení ve třídách se vzdělávacím programem Obecná škola daří diferencovat pojetí výuku dvou vzdělávacích programů. Kvalita vzdělávání a výchovy dosahuje celkem velmi dobré úrovně, žáci získávají nové poznatky a zkušenosti na základě praktických činností, pracují s učebnicemi a názornými pomůckami, mnohdy formulují sami závěry za pomoci učitele. Při výuce jsou zohledňováni žáci se specifickými poruchami učení.

Povinná dokumentace školy i přes dílčí zjištěné nedostatky průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy. Významnou pozornost věnuje vedení školy oblasti zjišťování výsledků vzdělávání a výchovy, využívá vlastních i komerčních evaluačních nástrojů.

Pozornost je věnována mimoškolní činnosti žáků, škola nabízí pestré využití. Ke zlepšení práce školy a vtažení rodičovské veřejnosti slouží jejich názory a podněty, které byly opakovaně zjišťovány prostřednictvím dotazníků.

Vynikající úroveň má školní stravování.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
--------------------------	--------------------------------	---------------

Vedoucí týmu: Mgr. Miroslav Hyška Miroslav Hyška v.r.

Členové týmu: Mgr. Radek Dlouhý Radek Dlouhý v.r.

Marta Dolinská Marta Dolinská v.r.

Mgr. Věra Heřmánková Věra Heřmánková v.r.

Mgr. Renata Schejbalová Renata Schejbalová v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Romana Adámková, Marie Čapková, Helena Knapíková

V Ústí nad Labem dne 31. ledna 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. února 2003

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu   Podpis
Titul, jméno a příjmení

Mgr. Pavel Jílek

Mgr. Pavel Jílek v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Nelze hodnotit	--
Nebylo hodnoceno	--

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	2003-03-03	066 87/03 5020
Zřizovatel	2003-03-03	066 86/03 5020
Rada školy	xxxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxxxxxx

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
xxxxxxxxxxxx	xxxxxxxxxxxx	Připomínky nebyly podány